

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side	2
Årsmødet	side	3
Udflugtsdagen	side	8
Forturen	side	10
Nye medlemmer - Årsmøderne	side	11
Enhedsorganisation	side	12
Nyt fra kredsene	side	13
Broholm	side	14
Bog anmeldelse - »Gunderslevholm«	side	16

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgaardsforening

Juni - Juli 2002

Nr. 358 - 59. årgang

*Fra årsmødeudflugtens
besøg på Søgaard*

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941

www.slaegtsgaardforeningen.dk

Kasserer og sekretær:

Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv, tlf. 59 27 59 77.
Postgiro nr. 8 08 31 42.
E-mail: imhan@post.tele.dk

Ejendomskonsulenter:

Anders Frederiksen,
Onsildgade 3A, 9500 Hobro,
tlf. 98 52 25 62, fax 98 52 25 64

Michael Munthe Fog,
Ingemannsvej 61, 4200 Slagelse,
tlf. 58 56 74 41, fax 58 56 74 45

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Carl Martin Christensen,
»Kaaregaard«, Badstrupvej 39,
Badstrup, 5485 Skamby,
tlf./fax 64 85 11 74
E-mail: carlmartin@kaaregaard.dk

Næstformand:

A.C. Winther Hansen,
»Trillbakkegård«,
Korsbjergvej 3, Grydsted,
9240 Nibe, tlf./fax 98 35 16 03
(Formand: Bladudvalget
og Himmerlandskredsene)

Olf Føns Knudsen,
Ribevej 88, Ødsted, 7100 Vejle,
tlf. 75 86 50 29
(Formand: Vejle Amt)

(Ovennævnte tre udgør
hovedbestyrelsens
forretningsudvalg).

Signe Jensen,
Gadekærvej 5, Freerslev,
3400 Hillerød
tlf. 48 26 51 10
(Formand: Nordsjællandskredsene)

Mogens Frigaard,
»Frigård«, Yppernemøllevej 10,
Nyker, 3700 Ronne, tlf. 56 96 30 02
(Formand: Bornholmskredsene)

Vagn Juel Jørgensen,
»Grønlandsgården«,
Øllemosevej 4, Flakkebjerg,
4261 Dalmose
tlf. 58 18 61 11
(Formand: Vestsjællandskredsene)

Marie Hansen,
Månebakken 3, Dalby
46490 Haslev,
tlf. 56 71 37 92,
(Formand: Sjælland Syd)

Hans Christian Christensen
»Gl. Skovgaard«, Vestre Landevej 52,
Paarup, 4951 Nørreballe
tlf. 54 78 91 72

Jens Peter Skov Jensen,
»Hobygaard«, Hobyvej 37
4983 Dannemare
tlf./fax 54 94 41 63
E-mail: inge.skaft@edb.dk
(Formand: Lolland/Falster kreds)

Karen Jacobsen
»Østerbygård«
Melbyvej 2
5610 Assens, tlf. 64 71 23 60
(Formand: Fynskredsene)

Elise Jensen,
»Højtoftgård«, Gammelbyvej 40,
6100 Haderslev, tlf. 74 56 63 16
(Formand: Haderslevkredsene)

Chr. A. Krog
Majbølvej 27,
6470 Sydals,
tlf. 74 41 53 12
(Formand: Det sydlige Sønderjylland)

Grethe Plagborg,
Lindevej 4, 7200 Grindsted,
tlf. 75 32 04 12
(Formand: Ribe Amt)

Else Christa Bollerup Nielsen,
Skrumsgaard Hovedgaard
Skrumsgærvej 1, Sønder Bork,
6893 Hemmet, tlf. 75 28 00 12

Agnethe Stampe
»Ny Vastrup«,
Hovervej 105, Hover,
6971 Spjald
tlf. 97 34 80 22
(Formand: Ringkøbing Amt)

Knud Høstgaard Møller,
»Nitrupgaard«, Nittrupvej 1,
Balling, 7860 Spøttrup
tlf. 97 56 40 71

Henry Slemming,
Hammelevvej 18, Hammelev,
8500 Grenå
tlf. 86 32 01 99
(Formand: Arkivudvalg)

Jens Skytte,
»Aldrupgaard«
Aldrupvej 3, 8860 Ulstrup
tlf. 86 46 35 14, fax 86 46 45 21
(Formand: Midtjysk kreds)

Niels Thyboe
Kirkemosegård
Hastrupvej 3, 8981 Spentrup
tlf. 86 47 70 29
(Formand: Århus Amt)

Frants Wetche
»Hvanstrup«
Hornumvej 105
9640 Farsø, tlf. 98 66 30 01

Poul Frederiksen
»Snæverholt«
Dybvadvej 81, Hellum
9740 Jerslev
tlf. 98 83 40 28
(Formand: Vendsysselkredsene)

Formanden skriver:

Kaaregaard ultimo maj

Vi har afholdt årsmøde i Hanstholm, og jeg bringer min varmeste tak til vore lokale arrangører, for et vel tilrettelagt årsmøde med nogle interessante gårdbesøg og en pragtfuld natur, der viste sig fra sin blide side. Også tak til vore medlemmer rundt i alle kredse, for stor trofasthed og opbakning til årsmødet.

Festtaleren, Ole Vestergaard, udtrykte i sin tale håbet om, at landmænd i den tredje alder vil være parate til at kaste sig ud i andre og spændende ting, nu hvor tiden - og for de fleste - også økonomien tillader det.

Lad mig gøre disse ord til mine. Smid hvad I har i hænderne, og oplev verden omkring Jer!

Næste år skal vi til Bornholm. Det er ikke særlig besværligt i vore dage, med den nye broforbindelse til Skåne. Der er dog nok nogle medlemmer, der kunne ønske sig lidt forlænget ophold, og det forsøger vi at tilbyde.

Jeg forestiller mig bus fra Jylland og Fyn kunne køre torsdag og eventuelt gøre nogle besøg i Skåne, inden vi sejler til Bornholm. Fredag kunne bruges på Christiansø eller andre udflugtsmål. Lørdag og søndag deltager vi i årsmødets arrangementer, for så at køre hjem igen om mandagen.

Der er naturligvis andre muligheder, men lad os høre fra Jer, hvis der er nogle ønsker, der skal indbygges.

Her på den sidste dag i maj, oplever jeg en dansk sommer med byger, der går og kommer, som vi gerne ser en dansk sommer. Det er dyrsketid, efter sidste års pause, og det fremgår af mel-dingerne, at det er med faldende antal dyr. De veterinære krav er vel snart så store, og udstillinger, som vi har kendt dem, næppe vil være mulige fremover.

Alt det kan vi beklage, men vi må også erkende, at der ikke må tages unødige risici med vore produktionsbesætninger.

Med de bedst ønsker for en god sommer, og et på gensyn til mange møder i kredsene hen over sommeren. Vi vil mødes i nogle af dem.

Med venlig hilsen

Kate og Carl Martin Christensen

Slægtsgaardsarkivet:

Landbrugsmuseet,
Gl. Estrup, Randersvej 4,
8963 Auning,
tlf. 86 48 48 16
Slægtsgaardsarkivets Web-adresse:
www.slaegtsgaardforeningen.dk
(onsdag kl. 11-15), fax 86 48 41 82

Der er gratis adgang til arkivet, hvis man siger i porten, at man skal på arkivet.

Arkivarer:
Ejgil Overby, »Klausholm«,
Ansvej 12, 8620 Kjellerup,
tlf. 86 88 62 66

Helge Sørensen,
Enghavevej 6, Årslev
9800 Randers
tlf. 86 49 13 40

Ulrich Alster Klug, Krogebjergvej 94,
2720 Vanløse, tlf. 38 76 11 76
og 24 63 97 81 (med telefonsvarer)
Træffes bedst mandag-fredag
kl. 7.30 - 8.00.
E-mail: dannebrog@post.tele.dk

Redaktion:

Ole G. Nielsen, Mølletoftegård,
Skælskør Landevej 83, Lundforlund,
4200 Slagelse.
Tlf./Fax 58 58 40 16.
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 359 udkommer omkring
d. 20. august 2002. Stof til dette
nummer skal være hos redaktøren
inden d. 20. juli 2002.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk: Korsør Bogtrykkeri
4220 Korsør, tlf./fax 58 37 79 43

Årsmødet i Hanstholm

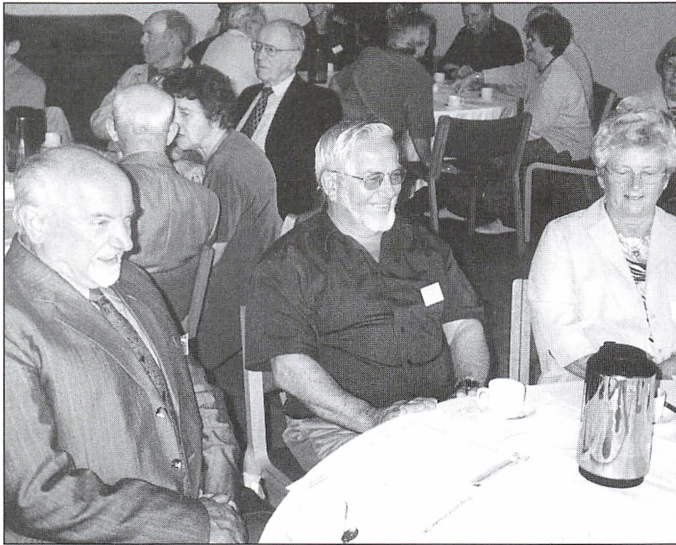
Årsmødet indledtes på Bunkermuseet i Hanstholm, hvor vi så udstillingen om Hanstholm under besættelsen og den store kanonstilling. Besøget sluttede med museumsinspektør Jens Andersens interessante orientering om museet og Hanstholm.

Derefter var der kaffe og sandwiches.

Generalforsamlingen

Lørdag eftermiddag samlede sig om generalforsamlingen, der indledtes med formanden, Carl Martin Christensens velkomst:

Velkommen til årsmøde, og velkommen til Hanstholm. I år besøger vi et af Danmarks mere forblæste områder, og for os der ikke kommer her så ofte, forbindes Hanstholm med et moderne fiskerierhverv, med en stor moderne fiskerihavn, der er med til at sikre det økonomiske grundlag for hele egnen.

Arkivar Ejgil Overby sammen med Henry og Alis Slemming, der er nye medarbejdere på Slægtsgårdsarkivet. Henry Slemming er tillige formand for arkivudvalget.

Vi holder årsmøde i den skønneste årstid, og uanset at vejret er omskifteligt, så er der altid dejligt tæt ved havet.

Jeg glæder mig altid over, hvor forskellig naturen er i vort lille land, og det er mit klare indtryk, at vore medlemmer fra hele landet deler denne opfattelse, det ses af det store antal årsmødedeltagere, der kommer fra fjerne egne, ja såmænd fra vor østligste ø - Bornholm.

Det skal nok vise sig, at jyderne gør gengæld næste år, når vort årsmøde besøger Bornholm.

Vore værter i Midtjyllandskredsen, har lagt et stort forarbejde i dette årsmøde, og vil her vise os noget moderne landbrug, men også noget barsk natur.

Tak til Jer for forarbejdet, jeg tror vi alle glæder os til udflugten i morgen.

Velkommen.

Gårdejer Jens Skytte, Aldrupgård - formand for Midtjysk Kreds - kunne herefter byde velkommen på arrangørernes vegne. Han glædede sig over det store fremmøde og sagde, at bestyrelsesmedlemmerne fra Thy - Inger og Jørgen

Toft samt Magda og Anders Knudsen Petersen - havde gjort et meget stort forarbejde.

Derefter valgtes gårdejer Esben Oddershede til dirigent.

Beretninger.

Formandens beretning:

Vort medlemstal er i det forløbne år steget. Det er ikke en markant stigning, men dog udtryk for, at hvis vi alle laver et målrettet arbejde, er det muligt at bevare vort medlemstal, og altså også nogle gange få en lille stigning.

Vi har igennem nogle år, udbudt et gratis prøvemedlemskab, hvor emmerne får tilsendt vort blad gratis det første år, og det viser sig, at mange derefter melder sig ind i foreningen.

Vi kan vel også sige, at vort kontingent er så beskedent, at det ikke afholder nogen fra at betale det.

I pinsen fik jeg en mail fra en violinbygger, der netop stod i færd med at overtage sin slægtsgård, og som gerne ville være medlem.

Det fremgår af den udsendte medlemsstatistik, at de kredse der har den største mødeaktivitet, også er de kredse, der bedst holder deres medlemstal.

Deraf kan man også se, at der er ganske god aktivitet i de fleste af vore kredse, og erfaringen siger mig, at der også er god opbakning til arrangementerne de fleste steder i landet.

Vort blad og vort arkiv er to meget vigtige faktorer i foreningens virksomhed. Bladet - fordi det er den direkte kontakt til medlemmerne, og arkivet - fordi det er her de medlemmer, der ønsker en dybere indsigt, kan komme og få de oplysninger der ønskes.

Der kommer efterfølgende beretninger fra de to udvalgsformænd, så jeg skal ikke gå i detaljer her, men blot understrege, at vi har nogle medarbejdere der er en stor gevinst for vor forening.

Tak for det.

For nogle år siden tog Dansk Slægtsgårdsforening initiativ til et såkaldt stormøde i toppen af dansk landbrug, med henblik på at få vore faglige organisationer til at tale bedre sammen, og dermed skabe grobund for en fælles dansk landboorganisation. Vort initiativ lykkedes ikke, simpelt hen fordi afstanden mellem Familielandbruget og Landboforeningerne var for stor. Det havde nok også noget at gøre med personinteresser.

Det tog vi til efterretning, og jeg har igennem årene deltaget som gæst ved årsmøderne i begge organisationer, og følt, at der fortsat er stor afstand.

Derfor var det med nogen undren, at Peder Thomsen og Peter Gemælke, under en delegationsrejse i Kina pludselig udsendte en pressemeddelelse om, at man nu var parate til at sammenlægge de to organisationer.

Jeg betvivler ikke, at de mente det seriøst, men det var vel ikke den bedste timing, hvis projektet skulle nyde fremme.

Der gik vel kun en time, fra den første meddelelse i radioavisen, til planen var skudt ned af familiebrugets organisationsfolk i andet gelede.

Familielandbrugets hovedbestyrelse vedtog efterfølgende, at der kan forhandles med landboforeningerne.

Lad os så se, hvad der kommer ud af det.

Min spådom er den, at der ikke kommer noget ud af det, og at Peder Thomsen snart vil være forhenværende formand, samt at man så vælger en formand, der lægger hovedet på blokken på, at en sådan sammenslutning ikke vil ske i hans tid.

Det var måske det der var hensigten, da Peder Thomsen valgte at opsigte sit job under en rejse i Kina. Ak ja!

Til slut om dette emne: Dansk Slægtsgårdsforening stikker ikke hovedet i den hvepserede igen.

Den 20. november fik vi et tredobbelt valg, og mange var spændte på, om det rent organisatorisk kunne afvikles forsvarligt. Det viste sig, at alle bange anelser blev gjort til skamme. Godt for det.

Det er vel blot udtryk for, at der sidder en række erfarne administrationsfolk der kan deres håndværk, og at det politiske islæt på valgstederne også lever op til deres forpligtelser.

Den der bestemte, at folketingsvalget skulle kobles på kommunalvalget, går så vidt jeg er orienteret endnu rundt med røde ører, for den afgående statsminister, indhentede tre eklatante nederlag på en og samme dag.

.Det er i øvrigt spændende at se, hvor længe den nuværende kommunestruktur vil fortsætte.

Jeg fornemmer, at også de store partier er på vej til en opblødning på dette område, så kommunalvalget i år 2005 kan meget vel blive det sidste med den nu kendte opdeling mellem amter og kommuner.

Vi fik en ny regering, og jeg fornemmer, at flertallet af vore medlemmer er godt tilfredse med det.

Der er næppe mange der vil beskyldte den nuværende regering for at ligne sin forgænger. Der er mærkbare forskelle, om end der vel er et par ministre, der allerede har opbrugt deres kvajevote.

Generelt mener jeg, at regeringen er kommet godt fra start, uanset at der er de sædvanlige sure opstød, ikke mindst for Socialdemokratiet.

Erfaringen viser, at dette parti har meget svært ved at affinde sig med en rolle i opposition.

Man har gennem de sidste år oplevet en udvikling, der hele tiden forudsatte højere skattetryk, fordi staten har ment at den skal beskæftige sig med alle detaljer, og betale herfor.

Når den nye regering har som erklæret mål at indføre skattestop, kan de fleste vel se fornuften idet, uanset, at det jo ikke er særlig ambitiøst.

Det skal nok vise sig, at netop denne målsætning, bliver regeringens sværeste opgave, idet vore systemer er indrettet sådan, at den per automatik bliver stigende skatter, medmindre man aktivt griber ind.

Et af de klare eksempler herpå er ejendomsbeskatningen. I en tid med stigende priser på boliger, vil denne lovgivning per automatik føre til øgede boligskatter.

Den 1. juli overtager Danmark formandsskabet i EU. Det er en kæmpeopgave, der her forestår.

Det er spændende, om der herunder kan skabes aftaler om udvidelser af EU's medlemsantal. Der står 10 nye demo-

kratier i venteposition, og jeg mener, det er et af de største skridt til at sikre fred og fremgang i Europa, at vi er parate til at optage nye lande, velvidende at det er forbundet med store omkostninger.

En sådan udvidelse vil givetvis blive mødt med modstand i befolkningen, og i det politiske system.

Den debat der følger omkring EU på alle niveauer, giver god plads til at være imod alting, men jeg understreger, at vi - der er samlet her - ikke bør tænke alt for snævert på os selv, men snarere på de generationer, der skal overtage det samfund vi har skabt, og hvis jeg skal være lidt grov, også er dem der skal tjene til vores pensioner.

Den 11. september 2001, oplevede verden det hidtil værste terrorangreb mod civilbefolkningen i fredstid. Flere tusind mennesker omkom, da terrorister med militær præcision, ved hjælp af civile fly, sprængte World Trade Center til atomer. Det var dag 1 i en ny verdensorden, og mange måtte erkende at moderne teknologi også kan bruges til terror.

Jeg tror vi alle må erkende, at den slags kan ske igen, og vi bemærker i disse dage, en stigende frygt i USA for nye aktioner.

Jeg har bemærket mig, at socialdemokraterne i USA pludselig har nogle meget klare opfattelser af, hvordan den 11. september kunne have været forhindret, men det er vel nærmest til brug i efterårets valgkamp.

Nu skal vi alle passe på, at vi ikke altid råber ”ulven kommer”.

Den tid må være forbi, hvor vi lever i evig frygt for fremtiden.

Nogle vil nok mene, at jeg beskæftiger mig lidt vel rigeligt med politiske emner i min beretning, men min hverdag er politisk, og dybest set omhandler næsten alt hvad vi beskæftiger os med om samfundet omkring os.

Ind imellem føler jeg nok, at den politiske debat går for meget på her og nu problemer, og mindre på hvordan vi vil et fremtidigt samfund.

Med andre ord: den lille egoisme, og ikke de næste generationer.

I Slægtsgårdsforeningen ser vi meget på næste generation.

Til slut en stor tak til alle vore aktive lokalforeninger rundt i landet, for jeres store indsats for vor forening. Det er jeres aktiviteter der holder vor forening kørende.

Tak til hovedbestyrelsen for stort engagement, og for spændende debatter på vore møder.

En særlig tak til vore medarbejdere på arkiv, på blad, og ikke mindst administrationen - som Inger og Henning tager sig af.

Det er en forudsætning for at vi kan opretholde vore aktiviteter, at vi har ildsjæle i vor forening. Det er jer der holder sammen på det hele.

Også en stor tak til vore medlemmer der deltager aktivt i vort arbejde.

Formanden sluttede sin beretning med at udbringe et leve for Dansk Slægtsgårdsforening.

Arkivudvalget

På arkivudvalgets vegne aflagde arkivar Ejgil Overby beretningen, og han sagde:

”I det forløbne år er der, hvad angår arkivets aktiviteter,

ikke sket de store forandringer. Besøgstallet har været middel, og foruden den almindelige arkivering, hovedsagelig af materiale fra aviser og ugeblade, har vi modtaget og besvaret en del opringninger og breve. Nu om stunder modtager vi også en del elektronisk post, først og fremmest i form af e-mail fra forskellige personer, hvoraf de fleste bor i USA, Canada og Australien. Med denne i stigende omfang benyttelse af internettet, har det undertiden knebet med at fremsende omgående svar, da det ofte har betydet, at vi i stigende omfang har måttet fotokopiere dokumenter og papirer til almindelig postforsendelse.

Desværre har Aage Kirkegaard ikke været i stand til at komme tilbage arkivet, og selvom der nu er bedring i hans tilstand, kan det ikke forventes, at han vil kunne vende tilbage.

Henry Sleming er derfor trådt beredsvilligt til som arkivmedhjælper, og her i år har hans kone, Alis Slemming, besluttet sig til også at være behjælpelig her på arkivet, noget som vi er meget glade for, da Helge Sørensen - på grund af alder - har talt om at ville holde op.

Som sagt forsøger vi at føre arkivet a jour. En væsentlig del af arbejdet består i indføring i arkiv og EDB af materiale fra aviser og ugeblade om de nuværende tilstande på slægtsgårde. Finder vi ud af, at en omtalt gårdejer ikke er medlem af Dansk Slægtsgårdsforening, gør vi opmærksom på, at vi har arkiveret noget om ham eller hans gård, samtidig med at vi opfordrer ham til at blive medlem.

Igen i år har vi modtaget mange boggaver fra forskellige personer, som er interesseret i arkivets arbejde. Uden at vil forklejnne andre, vil jeg nævne en større bogsamling, som tidligere forskningsbibliotekar ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Ivan Katic, har beriget os med.

Som nævnt tidligere år har vi et udmærket samarbejde med Ingenrigs- og Sundhedsministeriet, der for nogle år siden bevilligede os midler fra landdistriktpuljen. I år modtog vi invitation til Landdistriktkonferencen "Bosætning-Erhverv-Kultur", der blev afholdt på Hotel Ærø Strand i Marstal 1. og 2. marts 2002. Jeg deltog sammen med Alis og Henry Slemming.

Bl.a. deltog indenrigsminister Lars Lykke Rasmussen sammen med øens borgmester med indlæg som gav anledning til livlig debat. For øvrigt indledtes konferencen med temaudflugter til forskellige områder af øen.

Endnu en gang har vi overfor den siddende indenrigsminister beklaget, at vi ikke deltager på lige fod med landsbyforeningerne, der efter vores mening har alt for meget at sige ved uddelingen af legater fra landdistriktpuljen. På opfordring har vi sendt en skriftlig beklagelse til indenrigsministeren, men vi har endnu ikke modtaget noget svar."

Bladudvalget

Formanden for bladudvalget, A. C. Winther Hansen, sagde i sin beretning:

"Bladudvalget har holdt fire møder, og udvalget har sammen med redaktøren foranlediget, at der er udkommet seks blade siden sidste årsmøde.

For ligesom at have lidt styr på udgivelsen, er der en gammel og uskreven regel om, at bladet skal udkomme omkring den 20. i de lige måneder. Og kommer det ikke ud lige til den 20., så kommer det senere, for ud er det altid kommet.

Bladet har foruden det organisatoriske stof fra hovedbestyrelsen, formanden, kassereren og kredsene også bragt forskellige landbokulturelle artikler og ikke mindst gårdhistorier.

Det er vor målsætning, at der i Slægtsgårdsforeningens blad altid er en artikel om en slægtsgård. I det år der er gået, har der været bragt 16 gårdhistorier, om større gårde, mindre gårde, slægtsgårde og andre slags gårde.

Vor redaktør har på god måde forstået at gøre medlemmerne opmærksomme på det kommende årsmøde, og det er også sket i år, i det fire ud af 16 gårdshistorier havde tilknytning til årsmødet her i Hanstholm, de 12 andre artikler var fordelt over ni af slægtsgårdsforeningens 15 kredse.

Udvalget og redaktøren arbejder bevidst på en fordeling af stoffet, så bladet repræsenterer hele landet.

Jeg vil igen i år opfordre medlemmerne til at indsende artikler om slægtsgårde, der går mange generationer tilbage, men vi vil også gerne bringe artikler om slægtsgårde i tredje generation, når bare der er en interessant historie at fortælle.

Som læser af bladet er det klart, helre en slægtsgård med få generationer og et godt landbohistorisk indhold, end en slægtsgård med mange generationer uden nogen særlig

Medlemmerne var lørdag eftermiddag ikke alene samlet for at afholde generalforsamling, men de var også samlet om et godt kagebord.

historie. Med de mange gårdhistorier fra hele landet bliver vi opmærksomme på forskelle og ligheder, og kan bedre sætte vor egen historie i relief.

Vi er altid taknemmelige for henvendelser fra medlemmer, der vil sende et bidrag til bladet i form af artikler og ideer.

Bladet har haft et bredt læsestof, men jeg synes, der mangler noget. Jeg var inde på det i min beretning ved sidste årsmøde, nemlig beretninger fra de unge mennesker, som har modtaget rejselegater fra Jens og Anna Jensen Fond. Jeg er sikker på, at de efter et længere ophold i udlandet ligger inde med en masse interessant beretninger om de mange oplevelser de har haft i det fremmede.

Det vil samtidig være med til at give bladet et interessant landbrugsfagligt stof.

Det har dog ikke været muligt for hverken redaktør eller udvalg at kontakte eventuelle legatmodtagere, da legatudvalget i Jens og Anna Jensens Fond hemmeligholder adresser m.v.

Som I sikkert kan huske fra vort blad, så foreslog Slægtsgårdsforeningen landbrugets organisationer, at begynde et samarbejde hen imod en enhedsorganisation. Vi tilbød dengang at være koordinator, idet vi var upartisk, men det fik vi ikke meget ud af dengang, men siden har tiden arbejdet for ideen, for som vi har kunnet læse i både dag- og fagpressen er formændene for familiebruget og landboforeningerne faktisk erkendt behovet for en samling af erhvervets organisationer.

Ved sidste årsmøde fremkom et par medlemmer med ønsket om, at vort blad skulle være i farver.

Vi har i bladudvalget og senere på hovedbestyrelsesmødet diskuteret bladets udseende, og kom til den konklusion, at bladet beholder sit udseende.

En afgørelse der passer mig udmærket, idet jeg synes at bladets forside og indhold har en vis sammenhæng. Hvis vi skal til at trykke i farver, må vi i øjeblikket erkende, at kontingentet må stige betragteligt, hvilket ikke er ønskværdigt.

Men ser vi realistisk på det, vil der måske om nogle år komme farver på bladet, når moderne trykkes teknik vil gøre det billigere at trykke i farver. Men det stiller krav til billedmaterialet, og mange af de billeder, der bringes i bladet er så gamle, at de er fra før farvefotoets tid, så det er med til at komplicere udvalgets overvejelser om farve på bladet.

Jeg vil slutte min beretning med at takke bladudvalget samt bisidderne for et godt samarbejde i det år der er gået. Til sidste en stor tak til Ole for alle de blade du har beriget foreningen med i den tid, du har været vor redaktør."

Derefter blev beretningerne sat til debat, men ingen havde nogen kommentarer og dermed var de taget til efterretning.

Regnskabet

Kassereren, Inger M. Hansen, fremlagde et regnskab der viste et overskud på godt 33.000 kr. hvilket især skyldes flere medlemmer og mindre rejse- og mødeudgifter. Regnskabet blev godkendt.

Valgene

Der var genvalg til hovedbestyrelsen af Elsa Christa Bolterup Nielsen, Henry Slemming og Knud Høstgaard Møller.

Til suppleanter genvalgte Peter Mouritsen og Inger Stensgaard Toft. Mogens Høge Hansen, Hjørnegård på Falster nyvalgte, da en af suppleanterne, Agnete Stampe, er blevet kredsformand i Ringkøbing og dermed har indtaget kredsens plads i hovedbestyrelsen.

Revisorerne Vagn Juel Jørgensen og Michael Munthe Fog genvalgte.

Kommende årsmøder

Bornholm indbyder til årsmødet 24. - 25. maj 2003 med overnatning på Strandhotellet i Sandvig og generalforsamling i Åkirkebyhallen.

Fynskredsen indbyder til årsmøde i 2004.

Hermed sluttede generalforsamlingen, da der ikke var noget under eventuelt.

Det var blevet kaffetid og der ventede deltagerne et velproportioneret kagebord.

Festaftenen

Aftenfesten indledtes med en meget delikat middag, og derefter holdt amtsrådsmedlem Ole Vestergaard festtalen: "Jeg var lidt stolt, da jeg blev spurgt, men lidt beklemmt da tiden nærmede sig.

Jeg ved godt, at jeg er med på afbud, men det giver mig chancen for at løse en opgave som amtsborgmesteren blev forhindret i.

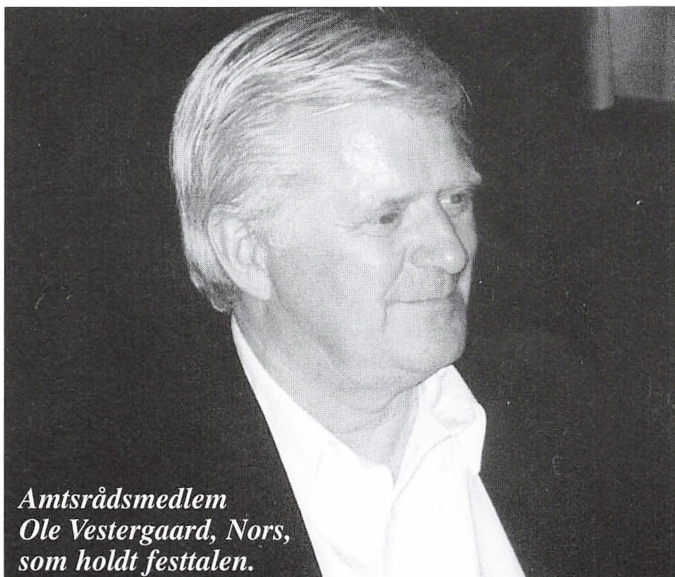
Jeg er sikker på, at han ville have brugt lejligheden til at omtale Viborg Amt i positive vendinger, selvom det der optager ham mest lige nu, er at finde besparelser i 100 millioner kroners klassen.

Bent Hansen ville helt sikkert have omtalt stedet her - Hanstholm - som amtets, Danmarks, ja hele Europas port til vore nabolande mod nord.

Hermed en hilsen fra Bent Hansen og Viborg Amt.

Jeg vil sige lidt om Hanstholm Havn.

Havnen er bygget som statshavn og indviet i 1967. Den er Danmarks største, hvad omsætning af konsumfisk angår med en omsætning på 600 mio. kr. Havnen har i de sidste

*Amtsrådsmedlem
Ole Vestergaard, Nors,
som holdt festtalen.*

år udviklet sig meget positivt med færgefart og fragt, så omsætningen på havnen nu er 5 mia. kr.

Smyril Line, som har en ugentlig afgang til Færøerne og Island har i 2001 haft ca. 30.000 passagerer, 8.500 personbiler og 4.500 lastbiler og trailere.

Fjord Line, som har en daglig afgang til Norge har haft 235.000 passagerer, 46.000 personbiler, 23.000 lastbiler og trailere samt 6300 autocampere.

Der forventes stor fremgang på begge ruter.

Det var et langt, sejt træk at få investeringen i havnen fuldført. Allerede i 1917 vedtog Folketinget en lov, der gav trafikministeren bemyndigelse til at bygge to fiskerihavne for statens regning, en i Hirtshals og en i Hanstholm.

Hirtshals blev bygget i 1920'erne, men på grund af at det lille Thisted Amt havde så få folketingsmedlemmer, kom man ikke rigtig i gang i Hanstholm. Dog fik man bygget vestmolen, men så kom tyskerne i 1940, og da de var væk, var havnemolen i forfald.

I 1954 gik der rygter om, at der i Folketinget var flertal for at droppe havnen.

Nu kom Jens Kirk, Tonsgård på banen, han var en stout bonde fra Thy, som kæmpede for det, som han stod for.

Han blev talsmand for sagen og sammen med M. C. Korsgaard, Tøttrupgård, der var formand for Thisted Andelslagteri, blev de enige om, at der på slagteriets generalforsamling skulle fremlægges forslag til en resolution til regeringen. 1.200 mødte op til generalforsamlingen og resolutionen om Hanstholm Havn blev enstemmigt vedtaget.

Jens Kirk stod nu i front for en folkestemning i Thy. Der samledes 3.000 thyboer i friluftsteatret i Thisted, hvor der blev planlagt et demonstrationstog til København.

Det blev ikke til noget, idet den nye trafikminister, Kaj Lindberg, fik bevilliget 3 mio. kr. til istandsættelse af den gamle mole.

Man havde respekt for Jens Kirk og thyboerne.

Der kom nu skred i sagen, og havnen indviedes den 8. september 1967.

Havnen har indtil sidste år fungeret som statshavn, men nu har Hanstholm kommune og Viborg Amt overtaget havnen og står for driften.

En god udfordring og et fællesskab, som signalerer at amtet tager del i udviklingsmuligheder - også i yderområder.

Nogle er af den mening, at Thy er det optimale yderområde i Danmark. Det bruger vi også som argument, når der skal tiltrækkes uddannelsessteder og andre offentlige institutioner.

Vi skal have vores part!

Men hvis vi skal tiltrække erhvervsvirksomheder og beskrive muligheder, er argumenterne, at vi er i centrum, hvis vi tager Norge, Færøerne og Island med.

Jeg er nu kommet dertil, hvor jeg vil præsentere mig selv, gerne som bondemand i Thy.

Jytte og jeg overtog min bedstefars gård - Kjærgårdsholm - i 1965, og har netop ladet den gå videre til min ældste søn, så jeg er faktisk nyetableret efterlønner.

Vi ser frem til et nyt afsnit af vores tilværelse, hvor det bliver en nok så uforpligtende hverdag, hvor der bliver tid til handling i forhold til de mange drømme vi har.

Det er meget interessant at læse i Jeres medlemsblad om de forskellige gårdes historie.

I morgen skal I besøge to landbrug, hvor der virkelig er styr på historien, og hvor bedrifterne har levet med tiden og tilpasset produktionen til skiftende forhold og tider.

Det har været dansk landbrugs styrke, at vi gennem tiderne har tilpasset os. Om vi kan lide det eller ej, er det nødvendigt med strukturtilpasning. Vi er få, og vi bliver færre!

Det vil være - at være pessimist, at stille spørgsmål ved, om vi fremover vil klare opgaven. Men en udfordring bliver det!

Det samfund, som vi er en del af, stiller mange spørgsmål, og har politiske mål i forhold til natur, miljø og landbrugsproduktion. Selvfølgelig har samfundsudviklingen - ikke bare landbruget - påvirket omgivelserne, men jeg har den opfattelse, at naturen tilpasser sig omgivelserne, så man behøver ikke i så høj grad lave politiske mål.

Jeg føler, at der efterhånden er flere restriktioner end muligheder.

Lidt uoverskueligt er det vel også, at vurdere mulighederne ved en udvidelse af EU med mindst ti lande.

Ti lande, hvor nogle kun har godt ti års erfaring i selvstændighed.

Vi tager selvfølgelig også den situation som en udfordring!

Det behøver vel ikke at være et alderdomstegn at stille spørgsmål?

Her i Thy er der højt til himmelen, en fantastisk natur mellem hav og fjord, det barske og det blide og nok af frisk luft. Det er rigtig gode omgivelser at have sit landmandsliv i - i pagt med den natur, som vi er en del af. Vi har den gode jord med kridt og ler, den driver vi så på bedste vis, og den giver os for det meste en sikker afgrøde.

Vi er det mest husdyrtætte område i landet, derfor er der kamp om jorden.

Nogle af Jer har på vejen hertil kørt forbi Vejlernes 6.000 ha store og fredede område, som er Europas vigtigste fuglereservat.

Når I kigger ud fra hotellet her, har I Hanstholmreservatets 4.000 ha og Tved Plantages 2.000 ha foran Jer med mange sjældne fugle og planter.

Vores forfædre kan huske, at der boede mennesker der, men på grund af sandflugten blev man nødt til at flytte.

Omkring år 1900 plantede man klitplantagen for at standse sandflugten. I forhold til slægtsinteresser, kan jeg indskyde, at min morfar var den første planter i Tved Plantage.

Nu er det sådan, at jeg ikke kan leve op til slægtsgårdsforeningens vedtægter om at være valgbar med mindst tre slægtsled på ejendommen, men formåede at komme til fest.

Jeg håber I finder Jer godt og I får en rigtig god tur i morgen."

Derefter fulgte et musikalsk indslag med søskendeparret Nicolai og Julie Nørgaard Christensen.

Nicolai er 11 år og Julie 14 år. De akkompagneredes af deres moder - organist og pianist Irene Søndergaard Christensen.

Først sang de to søskende K. L. Aastrups forårssalme, derefter spillede Nicolaj og Julie på violin, og de sluttede med en sang til en af Bellmanns melodier.

Den meget vellykkede festaften sluttede med dans til midnat.

Udflugtsdagen

Lars og Esben Oddershede fortæller om Søgårds drift.

Selvom generalforsamlingen er anledningen til årsmødet, så er udflugtsdagen højdepunktet, for her ser vi den egn, hvortil årsmødet er henlagt.

Efter en kort køretur kom vi til Hillerslev kirke, hvor sognepræst - provst Johan Thastum - forrettede fromessen og derefter fortalte om kirkens bygning og inventar.

Provst Tastum sagde til indledning: "Kirken er en lejlighedskirke. Der skal være en lejlighed. Traditioner ændrer sig fra dengang der var mindst en fra hver gård i sognet, der mødt op til gudstjenesten."

Og for at trække en linie til slægtgårdsforeningen kunne provsten berette, at der fra 1890'erne og til nu kun har været 3 præster i sognet.

Turen fortsatte til Søgård ved Nors, hvor gårdejer Esben Oddershede med familie tog imod.

Esben Oddershede, der bl.a. er landsformand for landsudvalget for planteavl, fortalte om gårdens drift, der omfattede 600 ha og har en betydelig svineproduktion.

Esben Oddershede står for planteavlen og regnskabet mens sønnen, Lars Oddershede, står for svineproduktionen.

Der var lejlighed til at se sig om på marken, i maskinhuset og i stuehuset.

Efter dette interessante gårdbesøg kørte vi til Hotel Hanstholm, hvor et opulent frokostbord ventede. Det kunne give nervøs spiseforstyrrelse. Hvor skulle man begynde og ende, for komme gennem samtlige retter var en umulighed, selv for hærdede gourmandiser.

Rosvangs historiker Verner Paulsen sammen med slægtgårdsforeningens sekretær og kasserer Inger M. Hansen.

Fra besøget på Rosvang

Eftermiddagen begyndte med en tur gennem Hanstholm-reservatet, forbi gården Egebaksande, hvis bygningsmasse er meget unik, og videre til Rosvang, hvor ejeren, Ib Kibsdal, sammen med historikeren og godsets "altmuligmand" Verner Poulsen viste rundt og fortalte om drift og historie.

Her sluttede årsmødet med en forfriskning foran hovedbygningen, og det var blevet tid til afsked med ønsket om på gensyn næste år.

Arrangørerne fra Midtjysk Kreds høstede megen anerkendelse for det meget vellykkede årsmøde. Et overmåde servicerende hotel og interessante besøgsmaal med gæstfrie værter skabte en uforglemmeligt week end.

OGN

Rosvangs ejere Judith og Ib Kibsdal.

Fra besøget på Søgård, her ses landsformanden Carl Martin Christensen (tv) sammen med gårdens ejere Esben og Lars Oddershede.

FORTUREN

Traditionen tro gennemførtes en fortur, som udgik fra Sjælland fredag morgen. Efter opsamling på Fyn og Henneberg Ladegård kom vi ved middagstid til Grønhøj Kro, hvor frokosten ventede. Efter osten fortalte den tidligere kroejer Aage Leigaard om kroen, gården og slægtens historie. Der blev tid til at se sig om i kromandens museum med 1500 gamle landbrugsredskaber og maskiner inden kaffen med kroens historiske kringle. (se opskrift modstående side).

Gregers Leigaard, der nu ejer kroen sammen med søsteren Lene, afsluttede besøget med at spille og synge sange af bl. a. St. St. Blicher og Kaj Munk.

Efter denne gode oplevelse fortsatte forturens 48 deltagere suppleret af en snes andre årsmødedeltagere til Østergård i Salling. Den gamle herregårds fredede hovedbygning blev for år tilbage købt af staten, som nu sikrer den for eftertiden.

Arkivar K. E. Jacobsen fortalte om borgen, der er et meget tidligt herregårdsbyggeri. Ældst er vestfløjen fra o. 1500, og yngst er øst- og nordfløjen fra o. 1550. Efter en yderst interessant gennemgang af den igangværende istandsættelse blev vi vist rundt i borgen, der sandelig trænger til en kærlig hånd, men det fortjener dette stykke kulturhistorie også.

Vi nåede til Hotellet i Hanstholm, så betids at vi kunne nå at installere os på værelserne før middagen.

Efter den splindide middag tog vi på aftentur til Bygholm Vejler, for at studere fugleliv, men vejret var efterhåndet blevet noget regnfuldt. Vi fik set området og tilmed nydt naturen som vi kørte igennem på vejen fra Hanstholm til Vejlerne.

Dermed sluttede forturen, for næste formiddag begynde årsmødets officielle program på Bunkermuseet.

OGN

Arkivar K. E. Jacobsen fortæller om Østergårds historie og det omfattende istandsættelsesprojekt.

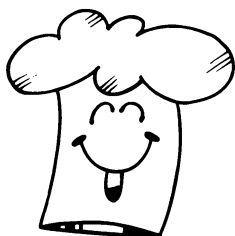

Den gamle kromand, Aage Laigaard, har samlet 1500 gamle landbrugsmaskiner og -redskaber, som udstilles i staldbygningen.

Grønhøj kringle

Opskriften på Grønhøj Kros historiske kringle, som har været bagt på kroen gennem fire generationer:

8 æg
6 spsk. melis (top)
250 g margarine
2 kopper mælk
1/2 kop piskefløde
90 g gær
ca. 1 kg mel

Æg og melis piskes skummende, mælken lunes og gæres udrøres heri. Margارين smeltes, fløden kommes i og det hele hældes i æggemassen. Melet tilsættes lidt efter lidt, mens man rører og slår dejen godt (den må ikke blive for stiv). Man slutter med melet, når skeen eller andet røredskab begynder at slippe (brug ikke røremaskine).

Hæves til dobbelt størrelse. Deles derefter i 3 stænger. Tynde skiver margarine lægges på midten af hver stang. Rosiner drysses på - derefter melis - og stænkes til sidst med mandelessens.

Siderne foldes ind over, så der er lukket. Stængerne hæver et lunt sted til bradepanen er fyldt ud (ca. 1 time).

Pensles med mælk og drysses med melis.

Bages ved ca. 175o i ca. 25 - 30 minutter.

Brug bagepapir

Grønhøj kro. Kroens nuværende ejere - søskendeparret Lene og Gregers Laigaard - sammen med deres far Aage Leigaard. Grønhøj kro og gård er med Lene og Gregers Laigaard en slægtsgård i femte generation.

NYE MEDLEMMER

Nye medlemmer

Gårdejere Anne-Louise og Torsten Wetche
"Hvanstrup"
Hornumvej 95
9640 Farsø.

Gårdejer, violinbygger
Jens Stenz
"Koldkilddegård"
Christiansgade 25 2 th
8000 Århus C

Gårdejere Malene Sønderhaven og Morten Kloster
"Holmegård"
Torp Holmevej 211
9690 Fjerritslev.

Karsten Christensen
Skæringvangen 44
8250 Egå.

Anne Grethe Hansen
Høje Sejetvej 1
8654 Bryrup.

Ester og Svend Aage Jensen
Gedser Landevej 33
4873 Væggerløse.

Proprietær
Niels Chresten Nielsen
"Koldbygård"
Ved Parken 35
7752 Snedsted.

Jane og Erik Ørbæk Larsen
Restrupkær 49
Nørholm
9240 Nibe.

Lene og Jonny Christensen
Dejgårdsvej 5
Nørholm
9240 Nibe.

Gårdejer Jens Gundersen
"Katbygård"
Katbyvej 2
9600 Års.

Årsmøderne

Ofte spørges der om, hvor og hvornår Slægtsgårdsforeningen holdt årsmøde der eller der.

Her bringes en samlet oversigt.

1941 Odense.
1942 København.
1943 Odense.
1944 Fredericia.
1945 København.
1946 Århus.
1947 Århus.
1948 Åbenrå.
1949 Holbæk.
1950 Randers.

1951 Bornholm.
1952 Middelfart.
1953 Stege.
1954 Flensborg.
1955 Skive.
1956 Båstad.
1957 Ålborg.
1958 Helsingør.
1959 Ribe.
1960 Svendborg.
1961 Slesvig.
1962 Næstved.
1963 Vejle.
1964 Nykøbing F.
1965 Ringkøbing.
1966 Gråsten.
1967 Himmelbjerget.
1968 Bornholm.

1969 Skamlingsbanken.
1970 Nyborg.
1971 Viborg.
1972 Ringsted.
1973 Løgumkloster.
1974 Nyborg.
1975 Grenå.
1976 Løkken.
1977 Vingstedcenteret.
1978 Helsingør.
1979 Thisted.
1980 Fåborg.
1981 Christiansborg.
1982 Unge hjems Højskole, Skåde.
1983 Åbenrå.
1984 Maribo.
1985 Søndervig.

1986 Herlufmagle.
1987 Samsø.
1988 Hillerød.
1989 Hirtshals.
1990 Bornholm.
1991 Vingstedcenteret.
1992 Rebild Bakker.
1993 Slagelse.
1994 Hindsgavl.
1995 Gl. Estrup.
1996 Skamlingsbanken.
1997 Næsgård Agerbrugsskole.
1998 Varde.
1999 Sæby.
2000 Næstved.
2001 Gråsten Landbrugsskole
2002 Hanstholm.

Enhedsorganisation

Kommentar af A. C. Winter Hansen, formand for Dansk Slægtsgårdsforenings bladudvalg.

Det er med stor tilfreds jeg læste omtalen af vore organisationsformænd Peder Thomsen og Peter Gemælkes fornuftssamtale på deres tur til Kina, nemlig at arbejde hen imod en solid og handlekraftig enhedsorganisation i det danske landbrug, hvorved man undgår det, der er set så ofte, at den til enhver tid siddende regering ved landbrugets anliggender, har sat de to landboorganisationer op mod hinanden, for derefter at vedtage bureaukratiske foranstaltninger, hvor ingen af dem satte bare et lille fingeraftryk.

Den samme tanke om en enhedsorganisation prøvede vi fra Dansk Slægtsgårdsforenings allerede at lufte i 1993. Dengang var tiden slet ikke moden, på trods af at det er de samme indtægtskilder, der skal give den økonomiske baggrund for at få en god og

solid indtjening enten man tilhører familiebruget eller landboforeningerne.

Jeg håber, at de unge landmænd af i dag er vokset fra de nedarvede holdninger, som har hersket indenfor vort erhvervs foreninger. Det er urealistisk at tale om at foreningerne sælger ud af deres arvesølv. I dag må og skal der være faglig kunnen og på alle måder omkostningsnedsættende tiltag, der tæller. Peder Thomsens tanker om sammenlægning af de centrale aktiviteter, såsom sekretariater, driftøkonomikontorerne og medlemsblade samt en fælles bestyrelse, er ting, der vil være omkostningsnedsættende, så det må være et meget seriøst forhandlingsoplæg.

Fra Slægtsgårdsforeningen kan vi kun være tilfreds, hvis en sammenlægning lykkes.

Held og Lykke.

A. C. Winther Hansen.

Poul Andersen, Lund ved Næstved har sendt nedenstående og tankevækkende indlæg, som han har fundet i et norsk blad:

Min oldefar arbejdede 12 timer dagligt - også lørdag.

Det var en arbejdsuge på 72 timer. Ved siden af passede han en have med et sommerhus, var kasserer i skyttelaug, strålefører ved det lokale brandværn, tenor og nodeskriver i sangforeningen. Han klippede selv håret på sine seks børn, forsålede familiens fodtøj og kløvede selv otte kubikmeter brændsel til vinteren samt lavede det meste husgeråd selv.

Min bedstefar var kommet ned på en arbejdsuge på 54 timer. Han overtog haven efter oldefar og var strålefører. Ligeledes var han medlem af skyttelaug, og i sangforeningen var han baryton, men han havde hverken tid til at være kasserer eller nodeskriver. Han klippede heller ikke sine fire børn, og hans brændselshugst indskrænkede sig til 1 kubikmeter, fordi han var begyndt at fyre med kul.

Husgeråd var da noget man købte.

Min far arbejdede 48 timer om ugen. Også han var havemand og medlem af skyttelaug, men han havde hverken tid til sang eller frivillig brandtjeneste. Hans to børn gik til frisøren. Brændselshugst til vinteren? Nej, men han lavede lidt husflid nu og da.

Og jeg? Jeg er traditionstro og derfor medlem af skyttelaug, men jeg kommer der aldrig. Jeg har opgivet familiehaven. Den betaler sig ikke længere, og jeg har ingen børn.

Brændsel til vinteren? Vi har oliefyrt!

Hvordan skal man ellers få tid til noget som helst i vor forjagede tid? Jeg arbejder trods alt 42 timer om ugen.

Årsmødet
2003
afholdes
i dagene
24. og 25. maj
på Bornholm

NYT FRA KREDSENE

Midtjysk Kreds

Lørdag, den 20. juli kl. 13.30 vil kredsens aflægge besøg hos Dorthe og Hans Peter Iversen, Haurbak Vestergård, Kjellerupvej 67, Vinderslev. For nyligt er der på gården opført en hypermoderne kostald med malkekarrusel til ca. 150 køer. Gården drives i samarbejde med datter og svigersøn.

Efter besøget vil der kl. 15.30 blive afholdt generalforsamling ved et kaffebord på Restaurant Christopher Krabbe, Torvet i Kjellerup.

Ejgil Overby

Nordsjællandskredsen.

Sommerudflugten afholdes den 22. juni, hvor vi besøger gårdejer og læge Helen M. Henriksen på slægtsgården Birkemosegård ved Kirke Såby.

Derefter serveres frokosten på Elverdamskroen og dagen slutter med besæg og eftermiddagskaffe på Tadre vandmølle.

Signe Jensen

Fynskredsen

Sommerudflugten den 26. juni går til Skælskøregnen. Vi kører i bus og besøger først Holsteinborg gods, som siden 1707 har været i slægten Holsteins besiddelse. Efter frokosten på Hotel Postgården i Skælskør besøges Borreby gods, hvor slægten Castenschiold har resideret siden 1783. Kammerherreinde Loa Castenschiold modtager os og fortæller om historien og driften.

Mogens Andersen

Haderslevkredsen

Kredsen inviterer til sommerudflugt tirsdag, den 9. juli 2002 kl. 19.00.

Vi besøger Museet "Ribes Vikinger" som ligger på Odins Plads (lige ved banegården). Der er rundvisning og vi hører om det gamle Ribe.

Derefter kører vi til Kammerslusen, hvor vi får kaffe. Pris ialt kr. 85.00.

Generalforsamlingen blev afholdt i foråret med 35 deltagere. Vi har tradition for at Carl Martin Christensen deltager, og det kunne vi glæde os over igen i år.

Thomas Gunge Fromm ønskede at slutte i bestyrelsen, hvor han gennem mange år altid har givet et friskt bidrag. Vi siger velkommen til Else From Christiansen, Ultanggård, der er indtrådt i bestyrelsen.

Eftermiddagen sluttede med foredrag af fhv. forstander Hardy Knudsen, Bylderup-Bov, der fortalte om St. Jydevad forsøgsstations betydning for Sønderjylland.

En rigtig god fortælling om, hvordan man levede så tæt på grænsen under krigen.

Elise Jensen.

Sjælland Syd

Kredsen indbyder til halvdagstur tirsdag, den 25. juni, hvor vi kl. 14.00 mødes på Petersgård, Petersgårds Allé 3 ved Langebæk.

Hofjærgermesterinde Birthe Iuel fortæller om stedets

historie, om den balancekunst, man som ejer forsøger at mestre, med både at trimme en moderne erhvervs virksomhed og samtidig forvalte det kulturmiljø, som en herregård udgør i dagens samfund.

Vi nyder vores medbragte kaffe i haven.

Kl. ca. 16.00 er der mulighed for at se Agerholm - galleri og kulturpark, som er indrettet i godsets tidligere forvalterbolig. (Entre 45 kr.)

Kl. 17.00 går turen til Anette og Nils Paulsen, Ørslevvej 24 ved Mern.

Anette og Niels Paulsen driver et landbrug med 170 Jerseykøer.

Her spiser vi vores medbragte aftensmad, og i tilfælde af dårligt vejr, kan vi sidde i laden.

Mødeudgift kr. 60.00.

Husk borde og stole.

Tilmelding senest den 20. juni til Marie Hansen tlf.: 56 71 37 92.

Torsdag, den 18. juli indbydes til endnu en halvdagstur, der går til Giesegård ved Nordrup nær Ringsted. Vi mødes ved de hvide søjler ved hovedindgangen kl. 13.30.

Vi hører om godsets drift og historie, og drikker den medbragte kaffe i haven.

Kl. 16.00 har vi en aftale med Landbomuseet Lundekrog, Ejbyvej 32, Lille Skensved.

Her spiser vi den medbragte mad.

Mødeudgift inkl. entre kr. 60.00.

Husk borde og stole.

Tilmelding senest den 10. juli til Marie Hansen 56 71 37 92.

Bestyrelsen.

Himmerlandskredsen

Kredsen har fra nytår og til nu haft tre arrangementer. Det første var en forsinket julebowlingaften, som blev afholdt på Års Bowlingcenter, med to timers bowling med efterfølgende spisning. Det var en rigtig hyggeaften.

Den 23. marts var 30 medlemmer på musestur til Ålborg. Vi begyndte med frokost, derefter gik vi ned i Gråbrødre Klosterudgravningerne, ca. 6 meter under gadeniveau. Her fortalte en guide den meget spændende historie om det fantastiske fund. At se et så gammelt bygningsværk, der i flere hundrede år har ligget under jorden. Der er også fundet rigtig mange brugs- og pynteting.

Det var en meget interessant oplevelse.

Guiden fulgte os til Ålborg Historiske Museum, ligeledes her fik vi en god oplevelse.

Det var en eftermiddag, som alle var tilfredse med.

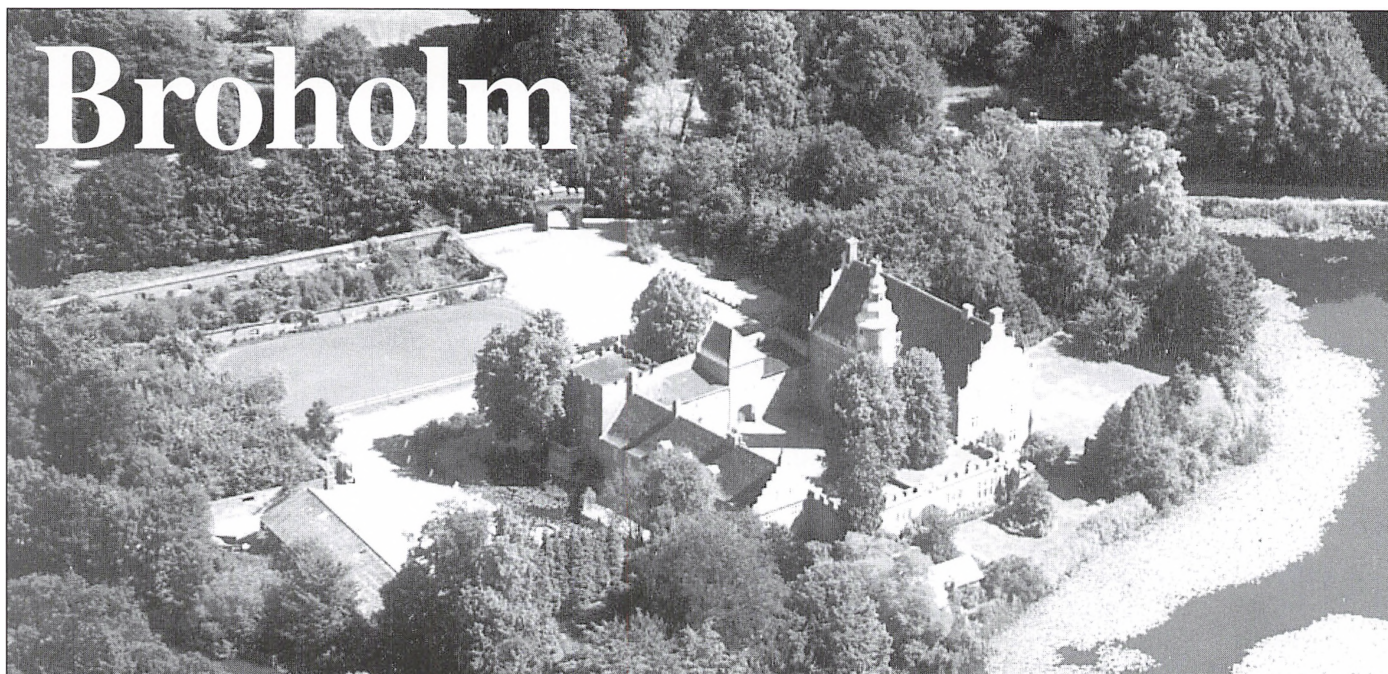
Den 23. maj havde kredsens en kombineret aftenudflugt og generalforsamling.

Kl. 19.00 mødtes 65 medlemmer ved det smukke Lindenberg Slot, og her blev vi vist rundt af greve

Schimmelmann, der fortalte om godset og slægten.

Fra Lindenberg kørte vi til Rebild Hus, hvor der blev afholdt generalforsamling. Derefter var der kaffebord.

A. C. Winther Hansen.

Broholm år 2002

Et af sommerens nye turistmål er den gamle fynske herregård Broholm, som nu åbner hele hovedbygningens hovedfløj, biblioteksfløjen og museumsbygningen i parken. Broholms ejer, Anne Lütken, overtog godset i 1999 efter sin moder, Birgitte Sehested Grice, datter af stamhusbesidder Jørgen Sehested, og Anne Lütken er dermed 10. generation af slægten Sehested, som giftede sig til gården i 1730.

Broholm har i de snart 700 år, hvor der er kendskab til stedets historie, kun været i fri handel én gang, det var i 1641, da Otte Skeel købte den gamle borg og gods, og dermed er Anne Lütken reelt 13. generation.

I tidsrummet fra 24. juni til 18. august 2002 er der dagligt åbent mellem 11.00 og 16.00.

Ejerne før 1641

Broholm er en gammel hovedgård, der første gang er omtalt i 1326, da den tilhørte Absalon Jonsen af slægten Ulfeldt. Han var et oldebarn af Esbern Snare, da hans farmor var datter af det berømte medlem af Hvideslægten. I Ulfeldternes besiddelse forblev gården igennem endnu tre generationer, og ved arv tilfaldt Broholm den sidste ejers søster gift med Anders Jepsen Grubendal, som i 1473 måtte afstå gården til svigersønnen Johan Fikkelsen på hustruens vegne. Gården gik i de følgende generationer videre enten ved arv eller ægteskab og tilfaldt i 1611 landdommeren i Fyn Claus Brockenhuus til Søndergårde. Han solgte i 1641 Broholm til Otte Skeel, og det eneste gang i historisk tid, at Broholm har været i fri handel.

Slægten

Otte Skeel døde allerede i 1644, men havde allerede påbegyndt opførelsen af en ny hovedbygning. Han efterfulgtes af sønnen Jørgen Skeel (død 1696), og efter ham fulgte tre sønner: Jørgen Skeel (død 1704), Albert Skeel (død 1709) og Mogens Skeel (død 1729). Efter Mogens Skeels død overgik Broholm til broderen Anders Skeels datter, Elisabeth Skeel (død 1760) som var gift med oberstløjtnant Niels Sehested til Tim og Karsholm. Han døde i 1745 og to år efter giftede enken sig

med schoutbynacht (viceadmiral) Caspar von Wessel til Ravnstrup bror til søhelten Peder Wessel/Tordenskjold, hvem han kunne takke for sin udnævnelse og adelsskab. I 1750 oprettede Caspar Wessel og Elisabeth Skeel et stamhus for Elisabeth og Niels Sehesteds efterkommere, således at stamhuset "ingenlunde fragår den Sehestedske Familie." I 1768 blev stamhuset overtaget af den ældste søn af Elisabeth og Niels Sehested, oberstløjtnant Anders Sehested (død 1799) gift med Wibeke Marie von Pultz (død 1811). Efter hans døde sad enken med stamhuset til sin død, og det arvedes da af sønnesønnen Anders Sehested (død 1819). Anders Sehested blev gift med Edel Marie Kjær, datter af degnen i Marslev.

Kort efter blev Anders Sehested umyndiggjort under værgemål af godsejer Haugsted til Søby, som førte Sehested bort fra Broholm. En administrationskommission blev medsat til at styre godset men hustruen blev boende på Broholm med sin lille søn. Efter mandens død i 1819 ophævedes administrationskommissionen, og fru Sehested overtog stamhuset, da der var den særlige bestemmelse i erektionspatentet på Stamhuset, at kvinder havde besiddelsesret. Hun var en dygtig besidder, der fik godset god igennem pengekrise i begyndelsen af 1800-tallet. Efter hendes død i 1839 arvede sønnen Niels Frederik Bernhard Sehested Broholm. Han var født på gården i 1813, og er en af de betydeligste personligheder, der har været på Broholm. Niels Fr. B. Sehested var først og fremmest landmand, men også en meget habil amatørarkæolog. Han var politisk aktiv som suppleant til stænderforsamlingen og senere blev han landstingsmand.

På Broholm satte han sig flere spor. Hoveriet blev afskaffet i 1840 og selvejet gennemført. Hovedgårdens dyrkede areal blev forøget. Han opførte 5 nye gårde, 14 huse, 2 teglværker, 1 smedie og 1 mølle hertil kom en betydelig forøgelse af skovene. Han anlagde tilmed Lundeborg havn. Engene blev afvandede og opdyrkede. Og ikke mindst - skabte han Broholmeren, den store hund. Hovedbygningen blev istandsat, idet der blev sat en jerntrappe ind i tårnet til afløsning af de gamle stentrin. Gavlene fik kamtakker og på loftet, hvor der tidligere havde været korn, blev nu indrettet værelser. Den gamle længe overfor

hovedfløjen blev erstattet af den nuværende, kaldet forpagterboligen.

Sehested var en betydelig arkæolog, ganske vist autodiktant, men han var på sin tid længere fremme i tolkningen af stenalderen end de lærde fagfolk på Nationalmuseet. Sehested skæftede f. eks. økser og påviste hvordan de havde benyttet dem, og der blev bygget et hus af træ fældet med stenøkser. I parken byggede han i 1878 et museum, hvor der blev udstillet 60.000 stykker flinteredskab, samt effekter fra bronzealder og jernalderen og ikke mindst et skelettet af en elgtyr, der er et meget tidligt eksemplar fra ældre stenalder.

Kammerherre Sehested døde i 1882 og enken overtog stamhuset, og efter hende overtog sønnen Hannibal Sehested (1842-1924) godset i 1894. Hannibal Sehested var konsejlspræsident og udenrigsminister fra 1900 - 1901, den sidste leder af højre regeringerne under forfatningskampen mellem det hensygnende Højre og det stærkt voksende Venstre. Med Sehested ophørte provisorietiden og systemskiftet var gennemført. Hannibal Sehested lod det store tårn og biblioteksfløjen opføre og restaurerede hovedfløjen. Ægteskabet med Elisabeth Augusta Serène d'Acqueria (1848-1903) var barnløst og efter Hannibal Sehesteds død arvede nevøen Jørgen Sehested (1885-1977) stamhuset. Jørgen Sehested var søn af Knud Sehested til Addithus og Tøstrupgård og Ellen Sophie Magdalene Bech fra Valbygård. Han var departementchef i Indenrigsministeriet og landbrugsminister i ministeriet Reedtz-Thott 1897-1898. Jørgen Sehested var jurist og havde en karriere i centraladministrationen. Han blev i 1917 direktør for Det udenlandske Skovindustrielskab, og blev senere aktiv i Landbrugets Sammenslutning.

Han var gift i Stockholm med Ingrid Frisk, og i ægteskabet kom døtrene Birgitte Sehested gift med den engelske kaptajn og krigsveteran John Grice og Mette Sophie Sehested gift med Ifver Christian Juul (Willestrup).

Stamhusbesidder Jørgen Sehested restaurerede hovedfløjen så den blev mere ioverensstemmelse med det oprindelige udseende. Og i 1930 blev stamhuset afløst og Broholm gods blev fri ejendom. Efter Jørgen Sehesteds død i 1977 arvede datteren Birgitte Sehested Grice Broholm, som hun varende om, for i 1999 at overdrage den til datteren Anne Lütken.

Anne Lütken og hendes mand Frederik Lütken besluttede, at den gamle historiske og atmosfærespækkede hovedgård skal restaureres og åbnes for publikum, både som den seværdighed den er i sig selv, og som refugium og mødecenter for grupper, der ønsker en historisk ramme og deres drøftelser.

Sehested

Slægten Sehested er en meget gammel adelsslægt fra Vendsyssel, der havde sin absolutte storhedstid under enevælden. Kansler Christen Thomsen Sehested (1590-1657) var en dygtig politisk håndværker i den vanskelige tid.

Hans fætter, Hannibal Sehested (1609-1666), rentemester og senere statholder i Norge, anses som en af de største politiske begavelser i 1600-tallet. Han var gift med Christiane datter af kong Christian den Fjerde og Kirsten Munk.

Landbruget

Broholm gods omfatter i alt 608 ha, herunder Broholm avlsgård med 198 ha og 368 ha skov. Driften er med traditionel planteavl og skovdrift. I godsets gamle herskabsstald har en lokal rideklub lejet sig ind.

Avlsgården lå oprindeligt på en holm ved siden af hovedbygningen, men efter brand i 1955 blev den flyttet ud ved vejen mellem Svendborg og Nyborg.

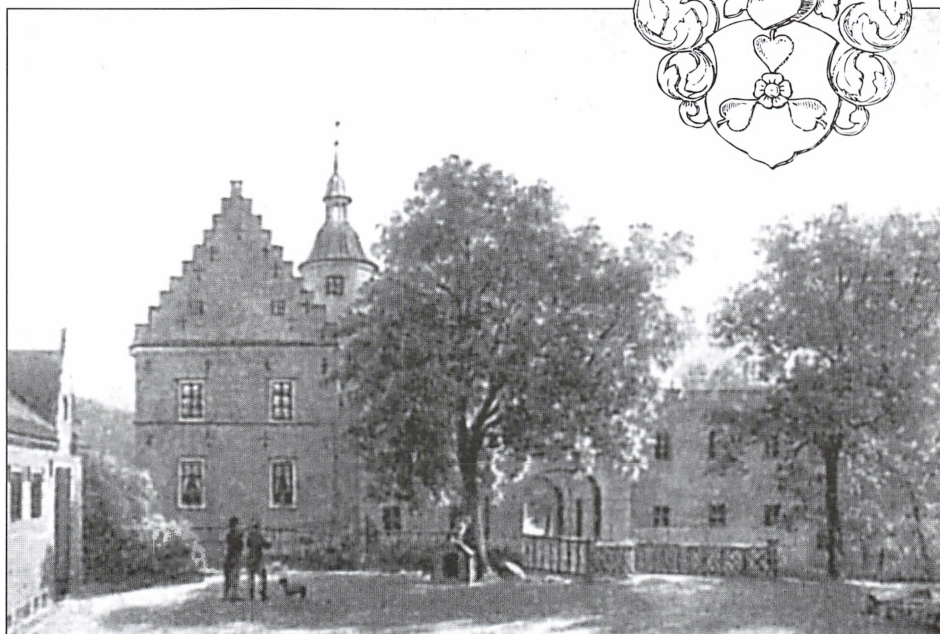
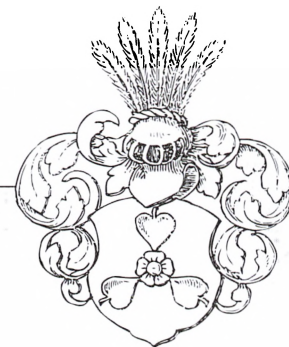
Det man ser på Broholm

Broholms hovedbygninger er et firefløjet anlæg, hvor den gamle hovedfløj med trappetårn er opført i begyndelsen af 1640'erne. Mod den nordre gavl er en massiv portfløj fra samme tid. For enden af portfløjen ses det kraftige tårn fra 1905 og forpagterboligen fra midten af 1800-tallet ligger parallelt med hovedfløjen. Mod syd danner biblioteket den fjerde fløj mellem hovedfløjen og forpagterboligen. Den besøgende ser stuer og sale i hovedbygningens to etager, kamrene på loftet og kan slutte med et kik i den spændende kælder. Man skal være opmærksom på, at det ikke er et museum men et hjem for 13 generationer, og der har aldrig boet andre i Broholms hovedbygning end den nuværende ejers familie.

Man må ikke undlade at kikke ind i museumsbygningen i parken, hvor museumsinspektør Per Thomsen, Svendborg Museum nu har gjort samlingen tilgængelig.

*Slægten Sehesteds våben.
I blåt tre hvide søblade
omkring en rød rose.*

OGN

Broholm o. 1850. Hovedbygningen ældste del - hovedfløjen er fra 1640'ernes begyndelse, og det sidste gotiske hus med renaissanceudmykning. Det er med forskellige tilbygninger lykkedes at bevare indtrykket af borg.

Returadresse: Inger M. Hansen, Svalevej 13, 4440 Mørkøv

En slægts historie

Godsejer Rolf V. de Neergaard, som siden 1947 har ejet herregården Gunderslevholm, har i dette forår udgivet sin slægts historie. Det er blevet til 240 sider om den meget udbredte godsejerslægt de Neergaard, der foruden de mange herregårde i Midt- og Sydvestsjælland også omfattede Trøjborg i Sønderjylland, Estvadgård ved Skive, Fårevejle på Langeland og Fuglsang på Lolland.

Det er en meget omfattende gennemgang af slægten med hovedvægten lagt på efterkommerne af etatsråd Peter Johansen de Neergaard (1769-1835) ejer af Gunderslevholm med mange flere. Det er en let læselig fremstilling suppleret med 14 slægtsoversigter, som er meget nyttige, da der er mange navnesammenfald.

Godsejer Rolf V. de Neergaard, som har skrevet en meget både informativ og munter bog om sin slægt.

Selvfølgerlig kan en bog på 240 ikke rumme alle oplysninger, men interesserede kan selv supplere med Dansk Adels Årbog 1915, hvor også den ikke adlede del af slægten er optegnet.

"En slægts historie" er en behagelig blanding af facts og anekdoter, og især det sidste gør bogen værdifuld, for anekdoterne og de muntre beskrivelser af slægtens medlemmer findes ingen andre steder, hvorimod de mere basale oplysninger om personer og gårde findes i den tilgængelige litteratur som Danske Slotte og Herregårde, Rigsdagens Medlemmer og Dansk Biografisk Lexicon.

To afsnit med konkrete historiske kendsgerninger påkalder sig især bevågenhed. Som den første skal nævnes Det classenske Fideikommis overtagelse af Fuglsang og Priorskov godser på Lolland. Rolf Viggo de Neergaard (1837-1915) arvede Fuglsang og Priorskov godser og blev gift med Bodil Hartmann (1867-1959). Da ægteskabet var barnløst blev der i 1908 oprettet testamente for nevøen Ferdinand Lorentz de Neergaard,

Gunderslevholm

Efter godsejerens død i 1915 oprettede Bodil de Neergaard bl.a. Sønderskovhjemmet for løsladte fanger i bygningerne til en gård under Fuglsang og et hjem for fattige københavnere. Og godsejer de Neergaard skriver i sin

bog: "Alle disse nye aktiviteter kostede naturligvis penge og rystede økonomien. Hun fjernede sig mere og mere fra sin mands slægtninge og - ved vi nu - rette arvinger, og hun lod i stigende grad tilfredstille sine egne ambitioner som "den gode frue på Fuglsang." Og her kommer så det nye i historien: Det classenske Fideicommis (Corselitze på Falster) ønskede at udvide sit gods, men havde ikke haft held med at købe Orupgård. Bodil de Neergaard var i pengetrang og hendes juridiske rådgiver - højesteretssagfører Fritz Bülow - som kendte Fideikommisets ønske om at erhverve Fuglsang og Priorskov - formidler kontakten og medvirker til at få omstødt et lovligt testamente, således at Fuglsang og Priorskov godser ikke arvedes af dem, som det var testamenteret til i 1908.

Hertil kommer det interessante spørgsmål om inhabilitet. Formanden for Det classenske Fideicommis var Aage Svendsen, departementchef i justitsministeriet. Har hans embede haft betydning for ændringen af testamentets bestemmelser om, at Fuglsang og Priorskov godser skulle tilfalde en slægtning af godsejer Rolf Viggo de Neergaard? (Læs afsnittet side 123-131).

Den anden interessante beretning er om forholdet til fæsteafsløsningsloven af 1919, som krævede salg af fæstegods inden for en 5 årig periode. Godsejer Edvard de Neergaard (1855-1925) til Førslev og Fuglebjerggård førte en sag ved Østre Landsret og senere ved Højesteret om det lovlige i tvangssalget af fæstegods. Han tabte ved begge instanser, men gennemgangen af retssagerne giver god indsigt i forholdene på den tid.

Rolf V. de Neergaard har mange muntre træk med i sin slægts historie, bl. a. om faderen - godsejer Viggo de Neergaard, Valdemarskilde (1881-1965), som sagde: "Man skal have reserver alle vegne: I banken, på kornloftet, i skoven og i vinkælderen." Når der var problemer med en ejendoms bygningsmæssige tilstand sagde han: "Om Herren dog ville lade et mildt lyn slå ned i det skidt!" Og endelig denne (side 215):

"Når vi var på den årlige tur til Estvadgårds Plantage og boede på den lokale kro og måtte tage til takke med tvivlsom vin til maden, sagde han som regel, når han sad med flasken i hånden og undersøgte den over brilleglasene: "Kan man nu betro sit tarvelige helbred til denne vin?""

Slægten de Neergaards våben.

Rolf V. de Neergaards værk om sin slægt kan købes ved henvendelse på Gunderslevholm for 150 kr. eller bestilles på telefon 55 45 00 01, og da er prisen 175 kr. inkl. forsendelsesomkostninger.

OGN